

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΣΕ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Τίτλος σχεδίου π.δ.: Χαρακτηρισμός, οριοθέτηση και καθορισμός ζωνών και ειδικών κατηγοριών χρήσεων γης της Περιοχής Προστασίας της Βιοποικιλότητας «Νήσος Γυάρου και θαλάσσια ζώνη»

Ανακοίνωση διαβούλευσης: <https://ypen.gov.gr/dimosia-diavoulefsi-gia-to-schedio-proedrikou-diatagmatos-tis-prostatevomenis-periochis-viopoikilotitas-tis-nisou-gyarou/>

Ιστότοπος και διάρκεια διαβούλευσης: <https://ypen.gov.gr/diavouleusi/forums/topic/dimosia-diavouleysi-gia-to-schedio-p-d-tos-prostasias-tis-n-gyaroy/> / 6-16 Ιουνίου 2025

Ημερομηνία υποβολής / θέση σχολίων: 16 Ιουνίου 2025 / <https://ypen.gov.gr/diavouleusi/forums/topic/dimosia-diavouleysi-gia-to-schedio-p-d-tos-prostasias-tis-n-gyaroy/#post-12013>

Γενικά σχόλια

Το σχέδιο π.δ. για την προστατευόμενη περιοχή της Γυάρου κινείται στη σωστή κατεύθυνση, καθώς για τη σύνταξή του φαίνεται να έχουν ληφθεί υπόψη σε μεγάλο βαθμό οι τεκμηριωμένες προτάσεις μέτρων της ΕΠΜ, οι οποίες με τη σειρά τους είχαν βασιστεί τόσο στην προγενέστερη ΕΠΜ (2018) όσο και στο θεσπισμένο προσωρινό καθεστώς προστασίας (υ.α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/58979/1531/12.6.2019 ως ισχύει). Σε αυτό το πλαίσιο, τα σχόλια κατ' άρθρο που ακολουθούν αποτελούν προτάσεις βελτίωσης συγκεκριμένων διατάξεων του π.δ.

Η διαδικασία ολοκλήρωσης και δημοσίευσης του π.δ. χρειάζεται επείγοντως να επιταχυνθεί. Υπενθυμίζουμε ότι η θέσπιση κανονιστικών μέτρων προστασίας μέσω π.δ. αποτελεί υποχρέωση του ΥΠΕΝ με βάση τις προβλέψεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για λήψη προστατευτικών μέτρων στις περιοχές του δικτύου Natura 2000, μία υποχρέωση που θα έπρεπε να έχει εκπληρωθεί το 2017. Επιπρόσθετα, η θέσπιση π.δ. της Γυάρου είχε αποτελέσει ειδικότερη δέσμευση του ΥΠΕΝ ήδη από το 2018, στο πλαίσιο του προγράμματος CYCLADES LIFE που συντόνισε το WWF Ελλάς.

Επισημαίνουμε για ακόμα μία φορά τη σημασία της παροχής επαρκούς χρόνου κατά τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης, προκειμένου το ενδιαφερόμενο κοινό να έχει τη δυνατότητα ουσιαστικής συμμετοχής στη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων προστασίας.

Σχετικά με τις επιτρεπόμενες χρήσεις, επισημαίνουμε ότι το σχέδιο π.δ. διατηρεί το αυστηρό καθεστώς προστασίας -έτσι όπως αυτό διαμορφώθηκε το 2022- στο σύνολο του θαλάσσιου χώρου, όπου και απαγορεύεται πλήρως κάθε μορφή αλιείας. Η διατήρηση των αυστηρών μέτρων προστασίας εντός όλων των θαλάσσιων ζωνών κρίνεται ως αναγκαία, παρόλο που έρχεται σε σχετική αντίθεση με την πρόταση της Επιτροπής Συνδιαχείρισης Γυάρου για διενέργεια ελεγχόμενης εποχιακής αλιείας, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος CYCLADES LIFE και είχε ενσωματωθεί στην αρχική ΕΠΜ της Γυάρου (2018), θεσμοθετούμενη ακολούθως με την αρχική απόφαση των προσωρινών μέτρων (υ.α. ως άνω). Όμως η πλήρης αδυναμία εκ μέρους της πολιτείας να εφαρμόσει τη σχετική αδειοδότηση της ελεγχόμενης αλιείας κατά την περίοδο 2019-2022 δεν επέτρεψε την εφαρμογή αυτού του μέτρου. Ακολούθως η αδυναμία αποτελεσματικού ελέγχου της παράκτιας αλιείας από τις αρμόδιες αρχές την περίοδο Ιουνίου-Αυγούστου 2022, όταν με τροποποίηση της υ.α. επιτράπηκε η άσκηση παράκτιας αλιείας εντός της περιοχής χωρίς την απαίτηση αδειοδότησης, οδήγησε στην έντονη υπεραλίευση της περιοχής. Ως αποτέλεσμα, όπως έδειξε η σχετική αλιευτική μελέτη του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών, η αρχική αυστηρή προστασία και αποτελεσματική επιτήρηση της περιοχής επέφερε σημαντική βελτίωση της κατάστασης των ιχθυοπληθυσμών κατά την περίοδο 2018-2021, ακολουθούμενη ωστόσο από ιδιαίτερα σημαντική μείωση των ιχθυοπληθυσμών το καλοκαίρι του 2022 κατά την περίοδο χαλάρωσης των αλιευτικών ρυθμίσεων. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, θεωρούμε θεμιτή και επιβεβλημένη την διατήρηση των αυστηρών μέτρων προστασίας της περιοχής, και ειδικότερα την απαγόρευση κάθε μορφής αλιείας εντός αυτής με στόχο την ανάκαμψη και διατήρηση των ιχθυοαποθεμάτων της ευρύτερης περιοχής.

Σχόλια κατ' άρθρο

Άρθρο 1 - Σκοπός

- Στην παρ. 1 αναφέρεται ότι σκοπός του π.δ. είναι η “η προστασία και διαχείριση του τοπίου ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου” της περιοχής της Γυάρου που είναι ενταγμένη στο δίκτυο Natura 2000. Όμως το “τοπίο” ως αντικείμενο προστασίας και διαχείρισης προσεγγίζεται με διαφορετικό τρόπο -τόσο από νομική όσο και από εν γένει επιστημονική άποψη- σε σχέση με τα προστατευτέα αντικείμενα της φύσης και της βιοποικιλότητας εν γένει. Γι' αυτό και προτείνεται η αντικατάσταση της έννοιας του τοπίου με αυτήν της βιοποικιλότητας ή, εναλλακτικά, η επαναδιατύπωση του συνόλου του σκοπού ως έχει στην παρούσα παράγραφο, προκειμένου αυτός να προσιδιάζει περισσότερο στο γενικότερο σκοπό της οδηγίας για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) όσο και στους αντίστοιχους σκοπούς και ορισμούς της εθνικής νομοθεσίας (ν. 1650/1986, ν. 3937/2011, ν. 4685/2020 κ.ά.).
- Στην παρ. 2 (εδάφιο β') αναφέρεται ως ειδικότερη επιδίωξη “η διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων (φυσικών οικοτόπων, ειδών και των ενδιαιτημάτων τους)”. Για μεγαλύτερη ακρίβεια και πληρότητα στον ορισμό της ειδικής αυτής επιδίωξης, προτείνεται το συγκεκριμένο εδάφιο να συμπληρωθεί με τη φράση «σύμφωνα με τους στόχους διατήρησης που έχουν οριστεί για την περιοχή». Αντίστοιχα θα πρέπει στο προοίμιο του π.δ. να γίνει αναφορά στις σχετικές αποφάσεις καθορισμού των στόχων διατήρησης για ΕΖΔ-ΤΚΣ και ΖΕΠ (υ.α. ΥΠΕΝ/ ΔΔΦΠΒ/ 24776/ 985 – ΦΕΚ 1807/Β/22.3.2023 και υ.α. ΥΠΕΝ/ ΔΔΦΠΒ/ 50146/ 1786 – ΦΕΚ 3118/Β/10.5.2023 αντίστοιχα).

Άρθρο 4 - Γενικές ρυθμίσεις

- Από το σχέδιο, απουσιάζει η γενική απαγόρευση όσων έργων και δραστηριοτήτων δεν επιτρέπονται ρητά (π.χ. χερσαίες και υπεράκτιες εγκαταστάσεις ΑΠΕ, αλιεία, θήρα).
- Επισημαίνουμε ότι, κατά το σχέδιο π.δ., στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής επιτρέπονται στρατιωτικά έργα, και έργα αντιπυρικής προστασίας (άρθ. 4 παρ. 2 σημεία ζ' και θ'). Επιπροσθέτως, στο μεγαλύτερο μέρος της προστατευόμενης περιοχής, επιτρέπονται αντιδιαβρωτικά έργα, και οι απαραίτητες λιμενικές υποδομές (π.χ. άρθ. 6 παρ. 1 β' και 6 παρ. 2). Επίσης, το νησί είναι ακατοίκητο. Κατά συνέπεια, η γενική επιφύλαξη υπέρ έργων “εθνικής σημασίας” του άρθρου 10 παρ. 4 ν. 679/77, ένας χαρακτηρισμός που έχει κατά καιρούς αποδοθεί σε αερολιμένες (π.χ. ΦΕΚ Β' 4008/2024), μεγάλους οδικούς άξονες (π.χ. ΦΕΚ Β' 1847/2022), έργα ύδρευσης (π.χ. ΦΕΚ Β' 5999/2022) και δίκτυα οπτικών ινών (π.χ. ΦΕΚ Β' 5281/2020), στην καλύτερη περίπτωση περιττεύει, και στη χειρότερη επιτρέπει την παράκαμψη όλων των απαγορεύσεων που περιέχει το σχέδιο π.δ. στις επιμέρους διατάξεις του. Το ίδιο ακριβώς ισχύει και για τα έργα “εθνικής σημασίας” του άρθρου 13 παρ. 1 γ' ν. 4014/2011 - μία διάταξη που προβλέπει την “απευθείας εισαγωγή” κάποιου έργου στο ΚΕΣΠΑ, άρα την παράκαμψη του ΟΦΥΠΕΚΑ, της αρχαιολογικής και της δασικής υπηρεσίας (καθώς και της διαδικασίας δέουσας εκτίμησης), και μάλιστα χωρίς κανένα κριτήριο. Παρόμοιες “εξαιρέσεις” επιτρέπουν την ολοκληρωτική παράκαμψη των προβλέψεων του σχεδίου π.δ. χωρίς καμία ασφαλιστική δικλείδα.
- Η πρόβλεψη περί της διενέργειας δέουσας εκτίμησης στην παρ. 3 του σχεδίου π.δ. δεν επαρκεί για να διασφαλίσει ότι έργα και δραστηριότητες δεν παραβιάζουν την ακεραιότητα της περιοχής. Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, η οποία παραπέμπει στην αντίστοιχη διάταξη του ν. 4685/2020 ως ισχύει, ο ΟΦΥΠΕΚΑ “γνωμοδοτεί μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την έγγραφη ενημέρωσή του από τις αρμόδιες αρχές για έργα και δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στις προστατευόμενες περιοχές ευθύνης του, αλλά δεν υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η γνωμοδότηση αυτή γίνεται σύμφωνα με τις προβλέψεις των σχεδίων διαχείρισης της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160) ή των αποφάσεων της παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, αν αυτές έχουν εκδοθεί.” (άρ. 27, παρ. 5, εδάφιο ιστ'). Με την ως άνω πρόνοια του νόμου τίθεται η προϋπόθεση της ενημέρωσης του ΟΦΥΠΕΚΑ από τις αρμόδιες αδειοδοτούσες αρχές, καθώς και η προϋπόθεση του εγκεκριμένου σχεδίου διαχείρισης. Ωστόσο όπως είναι εμπειρικά γνωστό σχετικά με την αντίστοιχη πρόβλεψη του ν. 4014/2011 περί εντολής της αδειοδοτούσας αρχής για διενέργεια δέουσας εκτίμησης στην περίπτωση έργων ή δραστηριοτήτων που χωροθετούνται εκτός περιοχών του δικτύου Natura, η πρόνοια αυτή ασκείται αποσπασματικά και σε άκρως περιορισμένο βαθμό από τις αδειοδοτούσες αρχές. Συγχρόνως και παρά τις προβλέψεις του νόμου, η έγκριση των σχεδίων διαχείρισης είναι παντελώς αβέβαιο πότε θα ολοκληρωθεί. Κατά συνέπεια, οι δύο παραπάνω προϋποθέσεις εκτιμούμε ότι δεν διασφαλίζουν την απαραίτητη και υποχρεωτική, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, διενέργεια δέουσας εκτίμησης, γι' αυτό και θα πρέπει η πρόβλεψη για διενέργεια δέουσας εκτίμησης να αποτελέσει αυτοτελή διάταξη του π.δ., με ρητή αναφορά για απαίτηση σύμφωνης γνώμης του ΟΦΥΠΕΚΑ κατόπιν υποβολής μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για όλα τα έργα και δραστηριότητες που δεν υπόκεινται σε διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Θεωρούμε ότι είναι ο μόνος τρόπος προκειμένου να ξεπεραστούν οι αδυναμίες του νομικού πλαισίου και να διασφαλιστεί η εφαρμογή της δέουσας εκτίμησης. Σε διαφορετική περίπτωση,

είναι ιδιαίτερα πιθανό διάφορα έργα και δραστηριότητες (π.χ. αναστηλώσεις κτιρίων, δημιουργία μονοπατιών, εγκαταστάσεις έρευνας κ.ά.) να υλοποιούνται στην περιοχή χωρίς να έχει προηγηθεί δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεών τους. Η προτεινόμενη αυτή διάταξη θα ήταν επίσης σκόπιμο να αναφερθεί ρητά ότι έχει εφαρμογή και στην άσκηση των προβλέψεων της αρχαιολογικής νομοθεσίας – σχετική η διάταξη της παρ. 4 του παρόντος άρθρου περί τέλεσης του π.δ. υπό την επιφύλαξη του κώδικα για την προστασία των αρχαιοτήτων και πολιτιστικής κληρονομιάς.

- Οι γενικοί όροι στην παρ. 2, εδάφιο η' περί του επιτρεπτού της πεζοπορίας και της κολύμβησης «με την επιφύλαξη ειδικότερων μέτρων προστασίας» δεν είναι σκόπιμο να αφορούν στις ΖΑΠΦ, διότι η ανάπτυξη έστω και περιορισμένης κλίμακας και συχνότητας δραστηριοτήτων ή υποδομών αυτού του χαρακτήρα δεν συνάδει με το καθεστώς υψηλής προστασίας αυτών των ζωνών. Αντίστοιχα, η δραστηριότητα της πεζοπορίας δεν είναι σκόπιμο να προβλέπεται στην ΖΠΦ-02 (Γλαρονήσι) για λόγους ασφάλειας. Κατά συνέπεια, οι γενικοί αυτοί όροι θα πρέπει να περιλαμβάνονται ως γενικές ρυθμίσεις ανά κατηγορία ζώνης ή σε συγκεκριμένες ζώνες.
- Η σκόπιμη πρόβλεψη της παρ. 2(γ) σχετικά με το επιτρεπτό της διαχείρισης πληθυσμών υβριδίων αγριόχοιρου και αγριοκούνελου για σκοπούς προστασίας θα πρέπει να συμπληρωθεί με την πρόταση “και άλλων μη δεσποζόμενων οικόσιτων ειδών πανίδας”, προκειμένου να διευρυνθεί αποτελεσματικά το αντικείμενο των τυχόν απαραίτητων δράσεων διαχείρισης αυτού του τύπου. Επίσης επισημαίνουμε ότι θα πρέπει, στο παρόν π.δ. ή στο συναφές σχέδιο διαχείρισης, να υπάρξει σαφής και τεκμηριωμένη εξειδίκευση του παρόντος μέτρου, και συγκεκριμένα πρόβλεψη περί της λήψης ειδικών μέτρων που αποσκοπούν στην εξάλειψη των εν λόγω ειδών, αποκλεισμένης της εν γένει περιστασιακής ή μόνιμης θήρας. Η ανάγκη αυτή προκύπτει καθώς η παροχή δυνατότητας θήρευσης των εν λόγω ειδών χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό δυνητικά επιτρέπει την ανάπτυξη κυνηγετικών δραστηριοτήτων στο διηνεκές, ενώ συγχρόνως αποτελεί ημίμετρο με προσωρινή και περιορισμένη αποτελεσματικότητα. Για τον τελευταίο αυτό λόγο, το οικείο σχέδιο διαχείρισης θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ως στόχο διαχείρισης την εξάλειψη αυτών των ειδών.
- Είναι σκόπιμο να εισαχθεί μια γενική πρόβλεψη περί κατάργησης κάθε διάταξης που είναι σε αντίθεση, εν όλω ή εν μέρει, με τις προβλέψεις του π.δ. Σε διαφορετική περίπτωση, υφίσταται ο κίνδυνος να εφαρμόζονται «παράλληλα» διατάξεις που θεσπίζονται με νομικά εργαλεία διαφορετικών πολιτικών (αρχαιολογική, αλιείας κ.λπ.), των οποίων μάλιστα η συμβατότητα με τις ρυθμίσεις του π.δ. δεν έχει ελεγχθεί, ενώ συγχρόνως δεν προβλέπονται κάποιες διαδικαστικές προϋποθέσεις για την άρση αντιφατικών προβλέψεων. Αυτό το πολλαπλό κανονιστικό πλαίσιο, ενδεικτικό μιας γενικότερης αδυναμίας της πολιτείας σχετικά με την εναρμόνιση και τον συντονισμό των διαφόρων πολιτικών, ενδέχεται να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα ως προς την αποτελεσματική θεσμική θωράκιση της περιοχής: Σε πολλές περιπτώσεις ενδέχεται να προκύπτει ανάγκη ερμηνείας των ρυθμίσεων, προκαλώντας σύγχυση ή και αδράνεια στις αρμόδιες υπηρεσίες κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και ανασφάλεια δικαίου για όλους τους εμπλεκόμενους. Μια τέτοια κατάσταση μπορεί να έχει ως συνέπεια τη μερική ή πλήρη αδυναμία εφαρμογής των κανονιστικών προβλέψεων, και κατά συνέπεια να διακυβεύσει την επίτευξη των σκοπών προστασίας και αποτελεσματικής διαχείρισης της περιοχής.

Άρθρο 6 - Ζώνες Προστασίας της Φύσης

- Παρ. 1 (α), ΖΠΦ-01 (Ανατολική Γυάρος): Σύμφωνα με τη διάταξη, επιτρέπεται η Ειδική Χρήση (1) Κατοικία. Όμως η πλέον πρόσφορη ζώνη -από πρακτική άποψη- για τη συγκεκριμένη χρήση είναι η οριζόμενη ως Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ - άρ. 8 παρόντος) και όχι η κατά πολύ εκτενέστερη παρούσα ΖΠΦ. Κατά συνέπεια προτείνουμε η χρήση της κατοικίας να απαλειφθεί από την ΖΠΦ-01 και να παραμείνει με ειδικότερο προσδιορισμό στη ΖΒΔΦΠ-01 (βλ. και σχετικό σχόλιό μας παρακάτω για το άρ. 8).
- Παρ. 1 (α), ΖΠΦ-01: Σημειώνεται επίσης ότι απαιτείται διόρθωση της εκ παραδρομής λανθασμένης αναφοράς στην ΖΠΦ-01 στον εδάφιο α' της παρ. 1, με εισαγωγή αντίστοιχης αναφοράς στο εισαγωγικό εδάφιο της ίδιας παραγράφου.
- Παρ. 1 (β), ΖΠΦ-01: Δεν είναι σαφής ο λόγος για τον οποίο απαιτείται η Ειδική Χρήση (51) Έργα Προστασίας από Διάβρωση, Κατολισθήσεις, και Στήριξη Εδαφών στην εν λόγω ζώνη.
- Παρ. 2, ΖΠΦ-02 (Γλαρονήσι): Επιτρέπεται η Ειδική Χρήση (26.11) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής, βιομηχανικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Γλαρονήσι ήταν το βασικό πεδίο βολής του ναυτικού και υπάρχουν διάσπαρτα άσκαστα βλήματα οπότε παραμένει "ύποπτος" χώρος, είναι σκόπιμο οι χρήσεις αυτές να απαλειφθούν για λόγους ασφαλείας. Άλλωστε, αυτές οι δραστηριότητες δεν ασκούνται στη νησίδα έως σήμερα αλλά ούτε και υπάρχει ενδιαφέρον ή κάποια σκοπιμότητα για την άσκησή τους στο μέλλον. Επιπλέον, η δημιουργία νέων λιμενικών εγκαταστάσεων θα επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα (για την οποία το Γλαρονήσι αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα) και στους θαλάσσιους οικοτόπους. Γενικότερα θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι, παρά τις όποιες περιστασιακές -και στην πραγματικότητα άκρως περιορισμένες- ανάγκες πρόσβασης σε μικρές ακατοίκητες νησίδες όπως το Γλαρονήσι, η δημιουργία σε αυτές λιμενικών εγκαταστάσεων αποτελεί σημαντική παρέμβαση με δυνητικά σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις (π.χ. εισαγωγή ξενικών ειδών, υποβάθμιση ευαίσθητων οικοτόπων, όχληση ειδών από δραστηριότητες αναψυχής κ.ά.).
- Παρ. 3, ΖΠΦ-03 (θαλάσσια ζώνη στα 0,25-1,5 ν.μ. από την ακτή): Η πρόβλεψη της Ειδικής Χρήσης (26.11) Λιμενικές ζώνες (...) με τον ειδικότερο προσδιορισμό του επιτρεπτού της αγκυροβολίας σε ειδικά τοποθετημένα αγκυροβόλια προς αποκλειστική εξυπηρέτηση σκοπών προστασίας και διαχείρισης είναι άνευ σκοπιμότητας ή εφικτότητας: Λαμβάνοντας υπόψη τη βαθυμετρία εντός της συγκεκριμένης θαλάσσιας ζώνης (κυμαίνεται κατά προσέγγιση μεταξύ 50-100 μ.), η συγκεκριμένη εγκατάσταση είναι πρακτικά εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να πραγματοποιηθεί. Επιπρόσθετα, η ζώνη αυτή είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη στις έντονες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στην ευρύτερη περιοχή, οπότε και η αγκυροβολία σκαφών σε αυτή θεωρείται μη επιθυμητή για λόγους ασφαλείας.

Άρθρο 7 - Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ)

Για τη ζώνη αυτή προβλέπεται η Ειδική Χρήση (26.11) Λιμενικές ζώνες (...), με τον ειδικότερο προσδιορισμό της χρήσης, συντήρησης και επέκτασης των υφιστάμενων λιμενικών εγκαταστάσεων (προβλήτα) καθώς και της αγκυροβολίας σε ειδικά αγκυροβόλια. Παρά τη θεμιτή σκοπιμότητα των προβλέψεων για την υφιστάμενη προβλήτα, είναι σκόπιμο ο ειδικός αυτός προσδιορισμός να

απαλειφθεί για τη συγκεκριμένη ζώνη και χρήση, καθώς η υφιστάμενη προβλήτα περιλαμβάνεται στη Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων του επόμενου άρθρου.

Επίσης για τη ζώνη αυτή προβλέπεται η Ειδική Χρήση (48.2) Εγκαταστάσεις, με τον ειδικότερο προσδιορισμό του επιτρεπτού κατασκευών δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Προτείνεται η συγκεκριμένη χρήση να απαλειφθεί, διότι μπορεί να αφορά μόνο στη διέλευση γραμμών μεταφοράς ενέργειας, δηλαδή σε χρήσεις οι οποίες δεν συνάδουν με τις ανάγκες της συγκεκριμένης περιοχής. Σημειώνεται ότι η Γυάρος δεν είναι διασυνδεδεμένη με το σύστημα μεταφοράς ενέργειας, ούτε και είναι αναγκαία ή αποδοτική μια τέτοια διασύνδεση στο μέλλον. Επομένως μια τέτοια πρόβλεψη πιθανολογούμε ότι αφορά σε δίκτυα ενέργειας υπερτοπικού χαρακτήρα, η διέλευση των οποίων μπορεί να επιφέρει μόνιμη αλλοίωση των θαλάσσιων οικοτόπων προτεραιότητας που έχουν καταγραφεί εντός της ζώνης αυτής, διακυβεύοντας έτσι τα προστατευτέα αντικείμενα και τις οικολογικές λειτουργίες στη θαλάσσια ζώνη των 1,5-3 ν.μ. πέριξ της Γυάρου.

Άρθρο 8 - Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ)

Η πρόβλεψη μίας ΖΒΔΦΠ στο σχέδιο π.δ. αποτελεί τη σημαντικότερη ίσως τροποποίηση σε σχέση με τις ζώνες που είχε προτείνει αρχικά η ΕΠΜ έτσι όπως αυτή είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση. Η συγκεκριμένη «νέα» ζώνη αφορά στις ανατολικές ακτές της Γυάρου και συγκεκριμένα στον όρμο των φυλακών, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών λιμενικών εγκαταστάσεων. Στη ζώνη αυτή, σε σχέση με την περιβάλλουσα στο χέρσο τμήμα ΖΠΦ-01, προτείνονται επιπρόσθετα της κατοικίας και των φάρων οι ειδικές χρήσεις των λιμενικών ζωνών (Ε.Χ. 26.11), μονοπατιών (Ε.Χ. 26.12.6), εγκαταστάσεων δικτύων υποδομής και κοινής ωφέλειας (Ε.Χ. 48.2) και περιπτέρων ενημέρωσης (Ε.Χ. 49).

Η πρόβλεψη της ΖΒΔΦΠ είναι εν μέρει προβληματική, διότι δεν είναι διόλου σαφής η ανάγκη τόσο για τη γενική πρόβλεψη της ζώνης αυτής όσο και για τη συγκεκριμένη οριοθέτησή της, στοιχεία για τα οποία δεν παρέχεται σχετική τεκμηρίωση από την εγκεκριμένη ΕΠΜ. Πιθανότατα η συμπερίληψη του ως άνω διευρυμένου συνόλου χρήσεων γης υπαγορεύεται από την ανάγκη ανάδειξης των ιστορικών μνημείων και τη βελτιστοποίηση της μοναδικής λιμενικής εγκατάστασης πρόσβασης στο νησί. Όμως με βάση την αντιστοίχιση ζωνών προστασίας και ειδικών χρήσεων γης στο π.δ. χρήσεων γης (π.δ. 59/2018), οι συγκεκριμένες χρήσεις που προτείνονται για τη ΖΒΔΦΠ στο παρόν άρθρο επιτρέπονται δυνητικά τόσο στις ΖΠΦ (αποκλειστικά για σκοπούς προστασίας και διαχείρισης) όσο και στις ΖΔΟΕ (χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό). Επομένως και προκειμένου να μην υπάρξει υποβάθμιση του προστατευτικού καθεστώτος με τον ορισμό κατηγορίας ζώνης με το συγκριτικά χαμηλότερο επίπεδο προστασίας (ΖΒΔΦΠ), προτείνεται η «αναβάθμιση» της συγκεκριμένης ζώνης με τον ορισμό της ως ΖΔΟΕ και όχι ΖΒΔΦΠ.

Είναι επίσης σκόπιμο η πρόβλεψη της Ειδικής Χρήσης 48.2 Εγκαταστάσεις (κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας) να συμπληρωθεί με αναφορά περί αποκλειστικής εξυπηρέτησης σκοπών διαχείρισης και ενδεχομένως με εξειδίκευση σχετικά με τη διασφάλιση μόνο των ελάχιστα απαραίτητων και μικρής κλίμακας εγκαταστάσεων, καθώς διαφορετικά η

συγκεκριμένη χρήση δεν συνάδει με τις ανάγκες της συγκεκριμένης περιοχής και δυνητικά αφορά σε μη συμβατές δραστηριότητες.

Τέλος, ο ορισμός της Ειδικής Χρήσης (1) Κατοικία προς εξυπηρέτηση της στέγασης προσωπικού ασφαλείας και εργαζομένων [σ.σ. αυτή είναι η διατύπωση για τη συγκεκριμένη χρήση στο π.δ. των χρήσεων γης] είναι σκόπιμο να συμπληρωθεί με τον ειδικότερο προσδιορισμό "η χρήση επιτρέπεται μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου", ομοίως με την εξειδίκευση που γίνεται για τη συγκεκριμένη χρήση στο άρθρο 6 του σχεδίου π.δ., προκειμένου να αποτραπεί η αλόγιστη και άσχετη με σκοπούς προστασίας ανάπτυξη της εν λόγω χρήσης.

Τέλος, και για τους πρακτικούς λόγους που αναφέρθηκαν στα σχόλιά μας στο άρ. 6 (βλ. παραπάνω), η χρήση της κατοικίας θα πρέπει να ορίζεται αποκλειστικά για αυτήν τη ζώνη και όχι για την ΖΠΦ-01. Επιπρόσθετα, η συγκεκριμένη αυτή χρήση χρειάζεται ειδικότερο προσδιορισμό ώστε να εξυπηρετεί αποκλειστικά σκοπούς φύλαξης και ασφάλειας της περιοχής και όχι δυνητικά άλλες -και ενδεχομένως μεγάλης κλίμακας- δράσεις διαχείρισης/ έρευνας ή άλλες δράσεις οι οποίες δεν αφορούν στη διαχείριση της περιοχής.

Τέλος, θα ήταν σκόπιμη μια προσθήκη σχετικά με τον περιορισμό, στο μέτρο του απολύτως αναγκαίου και σε άμεση συνάφεια με σκοπούς διαχείρισης, των υποδομών τεχνητού φωτισμού στη συγκεκριμένη ζώνη και εν γένει στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής της Γυάρου. Ομοίως, θα πρέπει να υπάρξει κάθε ειδικότερη και απαραίτητη ρύθμιση, στο παρόν π.δ. ή στο οικείο σχέδιο διαχείρισης, ώστε να αποφεύγεται και ο μόνιμος τεχνητός φωτισμός κατά τις βραδινές και νυχτερινές ώρες, αφού κάτι τέτοιο συντελεί αναπόφευκτα σε δημιουργία φωτορύπανσης με δυσμενείς συνέπειες για τα είδη της πανίδας.

Άρθρο 10 - Έλεγχος - Κυρώσεις

Είναι σκόπιμο, στο πλαίσιο των προνοιών του παρόντος άρθρου, να διερευνηθεί η σκοπιμότητα εισαγωγής ειδικότερης πρόβλεψης που θα διασφαλίζει την απρόσκοπτη εφαρμογή των προβλέψεων της αλιευτικής νομοθεσίας περί διενέργειας ελέγχων και επιβολής κυρώσεων.

Ακροτελεύτια παράγραφος

Είναι σκόπιμο να εξεταστεί με βάση το άρ. 43 Σ και το άρθρο 19, παρ. 5 ν. 1650/1986 εάν απαιτείται η συνυπογραφή από άλλα υπουργεία, και ιδιαίτερα τα Υπουργεία Πολιτισμού & Αθλητισμού και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Οι συνυποβάλλουσες περιβαλλοντικές οργανώσεις:

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

WWF Ελλάς